

Bocsa József: A kiengesztelődés teológiai alapjai

A bűnbeesés által megromlott az Isten és az ember közti harmonikus szeretetkapcsolat. Ennek következtében az emberek egymás közti kapcsolata is.

Az Isten és az ember közti szeretetkapcsolatot maga Isten állította helyre, aki - ahogyan a feloldozás szövege tartalmazza – „Szent Fiának kereszthalála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot”. Ezt mondhatjuk így is: a bűnös világot, a rá haragvó világot, a bűnös emberiséget.

A bűnös ember ellentétben van Istennel, valami módon haragszik is rá. Nagyon jól leírja ezt Jónás könyve. Isten Ninivébe küldi Jónást, hogy figyelmeztesse a bűnös várost, hogy gonoszsága az égig ér. De Jónás menekül az Úr elől. Ekkor jön a hajós kaland és hal gyomrában való három napos időzés. Ezután engedelmeskedik Jónás az isteni felszólításnak, elmegy Ninivébe, és megtérést hirdet. Ninive lakói bűnbánatot tartanak Jónás prédikációjára, erre Isten megkönyörült rajtuk, és nem bocsátotta rájuk a csapást, amit megbüntetésükre tervezett.

Hogy fogadta ezt Jónás? Ahelyett, hogy örült volna neki, hogy volt egy sikeres küldetése, méltatlankodni kezdett. Annyira ragaszkodott a saját elképzeléséhez, a saját balga vélekedéséhez, hogy még a vihar, és a hal gyomrában való időzés se törték meg. Úgy látszik nagyon keménykötésű fickó volt. Őneki kezdettől az volt a véleménye, hogy Ninive megérdemli a büntetést. Szemrére hányja Istennek az Ő irgalmát és türelmét, hogy kész elállni a büntetéstől.

Úgy tűnik Jónás igazságérzete nagyon erős volt. Ő úgy gondolta, hogy ez a város büntetést, megtorlást érdemel, nem pedig irgalmat. Erre Isten párbeszédbe kezd vele. „Azt hiszed, jogos a haragod?” Kiment a pusztába, ott elalélt a hőségtől. Isten erre egy repkénybokrot növesztett föléje, hogy védje a tűző naptól. De másnapra elszárad a repkény, és Jónás nagyon szenved a hőségtől. Erre megint kikel magából, meg akar halni. Továbbra is a harag munkálkodik benne. Isten ezt mondja neki: „azt hiszed jogos a haragod a repkény miatt: - Jónás durcás gyerekként válaszol: „Igen, jogos a haragom mindhalálig!” De Isten irgalmas prófétája iránt is. Nem hagyja meg őt ebben a haragos, sértődött állapotban: „Te most bánkódsz a repkény miatt?” – kérdezi tőle. Pedig nem te gondoztad, és nem te nevelted! Lám, az egyik éjjel kivirult, a másik éjjel elpusztult. Én pedig ne kíméljem Ninivét, a népes várost...”

Miért haragszik Jónás? Mert nem úgy történnek a dolgok, ahogy azt ő elképzei. Ezért elmenekül Isten elől, szembe megy az ő akaratával, haragszik rá, vádolja őt. Ez nemcsak Jónásra áll, hanem a bűnös emberre is ez jellemző. Nem úgy történnek a dolgok, ahogy ő szeretné, ezért haragos környezetére, haragos Istenre is, elutasítja őt, szembe fordul vele.

A kiengesztelődés Isten és az ember között az ember Istenre vonatkozó haragjának, rá való neheztelésének az eltávolításával, az Isten elleni lázadás felszámolásával történik. Ez kétoldalú: Isten is munkálkodik azon, hogy kivegye az ember szívéből a haragot, hogy eltávolítson a kiengesztelődés útjából minden akadályt, de az embernek is kell ezen munkálkognia.

Mit tett ezért Isten? Hogyan engesztelődött ki Isten a világgal? Jézusban, Jézus által kinyilatkoztatta magát, megmutatta, hogy milyen is Ő valójában. Szeretetéként, szerető Istenként nyilatkoztatta ki magát, akinek minden tette az emberek iránt szeretet, még akkor is, amikor ez másnak látszik. Amikor az ember Isten haragját tapasztalja, az is szeretet.

Értünk haragszik, nem ellenünk. Sok helyen van szó a Szentírásban is Isten haragjáról. De az Ő haragja nem kicsinyes emberi harag és bosszú. Amikor azt mondja, „enyém a harag, enyém a bosszú” (Róm 12,19), akkor éppen a torz és kegyetlen emberi és sátáni haragtól és bosszútól akar megóvni minket. Ő lát minden körülményt, ő igazságos, és szerető Isten. Az embertől haragja, és bosszúja megfélemezését kéri, és azt, hogy ne maga akarjon igazságot szolgáltatni. Látjuk, hogy még a jogszerű emberi igazságszolgáltatás is mennyire torz tud lenni, emberi érdekeknek kiszolgáltatott. Amikor büntetését tapasztaljuk (erről is sok szó esik a Szentírásban), az is irántunk való szeretetből van. Az ő büntetése nem bosszú, nem revans, hanem egy a tőle való végső elszakadás útjába helyezett sorompó. A végső kárhozatba sem Ő dönt, hanem az ember maga zárja ki magát végleg az ő szeretetéből, és szolgáltatja ki magát a sátán bosszújának és szadizmusának. Az ószövetségi prófétáknál féltékeny Istennek is mutatja magát. Azonban az ő féltékenysége is szeretetének a kifejezése. De ez a féltékenység sem kicsinyes, kisajátító, önmagához bilincselő emberi féltékenység, hanem ez is a mi javunkat szolgálja. Tudja, hogy rajta kívül, semmi sem tehet boldoggá minket. Isten irgalmassága, könyörületessége is bántja az embert, mert igazágérzetét sérti. „Ez meg az az ember, ez meg az a város, ez meg az az ország megérdemli a büntetést, mert ilyenek, meg olyanok.” Ezt láttuk Jónás esetében.

Isten Jézusban az Ő életével és kereszthalálával irántunk való szeretetét mutatta ki: íme így szeretlek, halálba menően titeket, elszenvedve helyettetek mindazt, amit ti érdemeltek. Isten tette meg az első lépést a kiengesztelődés felé. Megmutatta, hogy ő irgalmas, szerető isten, az embernek nincs félnivalója tőle, nincs miért haragudnia rá. Lerombolta az emberben élő torz, hamis istenképet. Megadta a lehetőségét annak, hogy az élő, valódi Istennel találkozzon Jézusban, aki hozzánk hasonló lett, de el tudta magyarázni azt is, hogy Isten nemcsak hozzánk hasonló, de egészen más is.

A kiengesztelődés elsősorban Isten hozzánk hajlása. Ő képes csak áthidalni azt a szakadékot, amit a bűn okozott Isten és az ember között, és begyógyítani azokat a szakadásokat, meg hasonlóságokat, amiket ez az emberben is okozott. De az embernek is meg kell tennie a maga részét, ami rajta múlik ahhoz, hogy ez a kiengesztelődés létrejöhessen. Miket kell tennie ezért az embernek?

- Az embernek le kell mondania Isten iránti haragjáról. Módosítania kell önmagában az Istenről kialakított negatív képet. Alázattal meg kell hajolnia Isten előtt.
- Át kell engednie az ítéletet Istennek. Ő az élet és a halál ura, kinek-kinek annyi évet ad, amennyi neki tetszik. Ő az, aki üdvözíthet, vagy kárhozatba dönthet.
- Az embernek el kell fogadnia, hogy Isten az erkölcsi rend ura, hogy ő mondja meg, hogy mi a jó és mi a rossz, és hogy azt tesz az övével, amit akar, hogy ha neki úgy tetszik, az egy órát dolgozónak is azt a fizetséget adhatja, mint annak, aki egész nap dolgozott.
- Az embernek be kell látnia saját gyarlóságát, bűnösségét, és bocsánatot kell kérnie Istentől, és vállalnia kell, hogy az Ő törvényei szerint él, nem pedig a saját szeszéjei szerint - hol ezt, hol azt tartva jónak és rossznak.
- El kell fogadnia, hogy saját maga olyan, mint egy összetört kancsó. A töréseket elsősorban saját bűnei és mások bűnei okozták. De Isten képes összeragasztani újra ezt a darabjaira törött kancsót.

- Segíti az emberekkel való kiengesztelődésünket annak tudatosítása, hogy mindnyájan ugyanannak az Atyának vagyunk a gyermekei, Jézus a testvérünk, a Szűzanya pedig az édesanyánk. A testvéreknek nem szabad veszekedniük, egymásra haragudniuk, egymást ellenségnek tekinteniük.
- Törekednünk kell az egymás közötti kiengesztelődésre, a szeretet felkeltésére, az egymással való harmóniában élésre.
- Bánnunk kell a szeretet ellen elkövetett bűneinket. A kiengesztelődés Istennel és embertársainkkal folyamatos feladat, mert önzésünkből kifolyólag sok a félreértési lehetőség, és vannak, akik szítják is a köztünk lévő ellentéteket.
- Szembe kell fordulnunk azokkal a gonosz lelkekkel is, amelyek az önszeretet, az egymás iránti szeretetet és az Isten iránti szeretetet rombolják, támadják, és az ellenségeskedést szítják közöttünk. Ezeket a lelkeket el kell utasítanunk magunktól, ellenünk kell mondanunk, aprópénzre váltva a keresztségi ígéletben vállalt ellenemondásunkat. Ki kell őket parancsolnunk a saját életünkből ismételve Jézus szavait: Távozz tőlem sátán!
- Hívunk kell azokat a szenteket és angyalokat, akik már kiállták a gonosz elleni harc próbáját, és akiknek a mesterségévé vált – és Istentől kapott feladatává – a gonosz lelkek elleni harc, és akik a kiengesztelődés útján, útvesztőiben is szüntelenül segítségünkre vannak.

Ha az ember mélyebb szeretetkapcsolatra szeretne lépni Istennel, akkor lépjen az engesztelés útjára, amelyen egyre mélyebben átérzi a bűn által Istenen ejtett sebeket, megérti az ő sérelmeit és fájtalmát is, és azokat a sérelmeket, fájdalmakat is, amelyeket a bűn a többi emberben is okozott, amelyek Isten fájdalmai, sérelmei és sebei is, mert Ő mindnyájuk sebeit hordozza, hiszen minden emberben Ő él. Így az ember Istennel egyesülve végezheti, nemcsak a saját sebeinek, hanem a világ sebeinek, az emberiség sebeinek a gyógyítását is, szolgálhatja az Isten és az ember közti kiengesztelődést, és az emberek egymás közti kiengesztelődését is.